

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudkyň Mgr. et Mgr. Lenky Bahýřové, Ph.D., a Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobkyně: **Z. Š.**, nar. ...
bytem F. n. O., N. V. 265
proti

žalovanému: **Česká advokátní komora**
se sídlem Praha 1, Národní tř. 16

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 11. 2016, č.j. 3405/16

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta její žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby ve věci zastoupení v řízení o ústavní stížnosti vedeném u Ústavního soudu pod sp. zn. IV. ÚS 3399/16 podle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“).
2. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro vznik práva na určení advokáta v rozsahu stanoveném v § 18 odst. 2 zákona o advokacii. V odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že žalobkyně měla právní pomoc zajištěnou advokátkou, s níž měla uzavřenou dohodu o poskytnutí právních služeb. Žalovaný zdůraznil, že advokát je povinen dbát pokynů klienta v obecné rovině, což však neznamená, že by měl přejímat jeho písemné projevy do svých podání. Naopak je nepřijatelné a v rozporu se stavovskými předpisy, aby advokát doslovně přepisoval text klienta, který pouze opatří svým podpisem, případně jej přepíše na hlavičkový papír. Takový postup by byl v rozporu s povinnostmi

advokáta, neboť ten odpovídá za obsah svých podání a úkonů a je při výkonu advokacie nezávislý, a to i do té míry, že sice respektuje věcně pokyn klienta, nicméně zvolí dle vlastní úvahy vhodné formulace, slovní spojení a odborné názory. Institut povinného zastoupení v řízení u Ústavního soudu byl zakotven právě z toho důvodu, aby podání adresovaná Ústavnímu soudu byla odborně a věcně způsobilá projednání. Bylo jen na vůli žalobkyně, zda bude ve spolupráci s advokátkou pokračovat a reflektovat na odborné názory a stanoviska advokátky. Skutečnost, že se žalobkyni následně nepodařilo zajistit si advokáta, nic nemění na skutečnosti, že právní službu zajištěnou měla. Advokátka neukončila poskytování právních služeb a do uvedené situace se žalobkyně dostala vlastním zapříčiněním. Žalovaný proto konstatoval, že nelze mít za prokázané, že žalobkyně by se nedomohla právní služby způsobem v zákoně stanoveným.

3. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobkyně připomenula obsah své žádosti o určení advokáta a podrobně popsala skutkový stav věci, které se týkal návrh ústavní stížnosti. Žalobní námitky formulovala v šesti následujících bodech:
- i) napadené rozhodnutí bylo vydáno ve stejný den, kdy žalovaný obdržel žádost žalobkyně;
 - ii) žalovaný se odchýlil od § 3 správního řádu, neboť nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, tj. důvodnost či nedůvodnost ukončení smlouvy s advokátkou;
 - iii) ustanovení § 16 zákona o advokacii připouští řídit se a dbát pokynů klienta;
 - iv) ustanovení § 20 odst. 4 zákona o advokacii připouští oprávnění klienta smlouvu o poskytnutí právní služby ukončit;
 - v) ukončení smlouvy s advokátem by nemělo být klientovi na újmu;
 - vi) zamezení přístupu k Ústavnímu soudu, tj. porušení ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces.

Žalobkyně navrhla, aby soud určil, že napadeným rozhodnutím bylo zasaženo do ústavně zaručeného práva žalobkyně na spravedlivý proces, a aby napadené rozhodnutí zrušil.

4. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření k žalobě zopakoval obsah žádosti žalobkyně a připomenul skutková zjištění, z nichž při vydání napadeného rozhodnutí vycházel. Dále se vyjádřil k jednotlivým žalobním bodům. K bodu ad i) uvedl, že rozhodnutí bylo skutečně rychlé, neboť po obsahové stránce bylo podání žalobkyně zcela zřejmé a rychlým rozhodnutím byl žalobkyni dán další časový prostor k nalezení smluvního advokáta. K bodům ad ii), iv) a v) žalovaný uvedl, že nemá působnost posuzovat, zda předchozí advokát žalobkyně poskytoval právní služby řádně, tj. lege artis. Mohl by tak učinit za splnění zákonných podmínek pouze v rámci disciplinárního řízení. Vztah mezi advokátem a jeho klientem je soukromoprávním vztahem a případnou vzájemnou odpovědnost plynoucí z tohoto vztahu je povolán řešit (civilní) soud. Žalovaný proto nezjišťoval, proč žalobkyně vypověděla advokátovi smlouvu o poskytování právních služeb. Významné a relevantní je to, že žalobkyně se neocitla bez právního zastoupení z důvodů na straně advokáta. O výhodu existujícího zastoupení se připravila sama, když se rozhodla, že si zvolí pro řízení před Ústavním soudem jiného advokáta. Vypovězení plné moci by nemělo jít klientovi na újmu, ale žalobkyně svým vlastním postupem dala jednoznačně najevo, že si zvolí advokáta jiného. Žalovaný proto v napadeném rozhodnutí uzavřel, že

žalobkyně již zastoupení zajištěné měla a výpovědí smlouvy dala najevo, že si zajistí zastoupení u jiného advokáta. Žalovaný v této souvislosti připomenul, že žalobkyně nežádala o určení advokáta z osobních důvodů, neboť jediným důvodem pro výpověď smlouvy o poskytování právních služeb bylo, že advokátka do ústavní stížnosti nezpracovala přesně ten text, který jí žalobkyně připravila. K žalobnímu bodu ad iii) žalovaný uvedl, že § 16 odst. 1 zákona o advokacii nemá nic společného s tím, že advokát musí přebírat i (nesprávně) právní hodnocení věci učiněné klientem. Pokyny je třeba vnímat především jako skutkové informace, pokyny naplňující procesní stránku věci. Právní hodnocení a sepis právně perfektního podání je na advokátovi. Bylo by proti právní a stavovské úpravě, pokud by advokát jen připojil svůj podpis pod text účastníka řízení, tj. svého klienta. Žalovaný v této souvislosti zdůraznil, že ani advokát určený podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii není povinen přebírat jakékoliv pokyny klienta, a při hrozících dopadech podle § 24 odst. 1 zákona o advokacii tak ani činit nesmí. K bodu vi) žalovaný zopakoval, že žalobkyně se o výhodu existujícího právního zastoupení připravila sama. To, že neměla právní zastoupení ani od 20. 10. 2016, ani k 8. resp. 9. 11. 2016, jde k tíži žalobkyně, která se nestarala řádně o svá práva.

5. V replice k vyjádření žalovaného žalobkyně uvedla, že z vyjádření není zřejmý důvod nezjištění skutkového stavu věci a důvodnosti neurčení advokáta. Dodala, že žalovaný nepožadoval vyjádření advokátky k záležitosti, neměl k dispozici předmětný návrh ústavní stížnosti a podklad žalobkyně k tomuto návrhu, aby mohl zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Z vyjádření žalovaného tak nevyplývá, že odůvodnění napadeného rozhodnutí odpovídá požadavkům uvedeným v § 68 odst. 3 správního řádu.
6. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů. V posuzované věci vyšel z následně uvedené právní úpravy:
7. Podle § 18 odst. 2 věta první zákona o advokacii ve znění účinném k datu vydání napadeného rozhodnutí ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani se nemůže domoci poskytnutí právních služeb podle tohoto zákona (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě včasného návrhu advokáta určila.
8. Podle § 16 odst. 1 zákona o advokacii advokát je povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit. Podle odst. 2 téhož zákonného ustanovení při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě; je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné.
9. Podle § 17 zákona o advokacii v relevantním znění advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis.

10. Pro posouzení důvodnosti žalobních námitek je rozhodující výklad ustanovení § 18 odst. 2 věta první zákona o advokacii. Z citovaného ustanovení vyplývají dvě podmínky, které musí být splněny kumulativně, má-li být návrhu na určení advokáta vyhověno. Prvním předpokladem pro kladné vyřízení žádosti je objektivně daná nemožnost splnit podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů. Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), který v § 30 odst. 1 zakotvil povinné zastoupení advokátem pro řízení o ústavní stížnosti, neupravuje postup Ústavního soudu ve věci žádosti fyzické či právnické osoby, která není schopna obstarat si sama právní zastoupení. Žalobkyně, která se nemohla domáhat určení advokáta soudem, proto naplnila první předpoklad aplikovaného ustanovení. Druhým předpokladem kladného vyřízení žádosti je existence objektivní okolnosti, pro kterou se žadatel nemůže domoci poskytnutí právních služeb podle zákona o advokacii. Mezi stranami není sporu o tom, že žalobkyně dne 21. 9. 2016 uzavřela s advokátkou JUDr. [REDAKCE] [REDAKCE] smlouvu o poskytnutí právních služeb (dále jen „smlouva o zastoupení“) za účelem zastupování žalobkyně v řízení o ústavní stížnosti. Nesporné je i to, že žalobkyně prostřednictvím odvolání plné moci ukončila smlouvu o zastoupení s účinností od 6. 10. 2016, a to z toho důvodu, že advokátkou vytvořený návrh ústavní stížnosti neodpovídá obsahu podkladu, který jí žalobkyně předala.
11. Soud neshledal opodstatněnou námitku, v níž žalobkyně s odkazem na § 16 zákona o advokacii zdůrazňuje povinnost advokáta řídit se pokyny klienta [žalobní námitka ad iii)]. Uvedená povinnost není bezbřehá a je limitována povinností advokáta postupovat tak, aby účinně chránil a prosazoval práva a oprávněné zájmy klienta. Současně je vyloučeno, aby vázanost pokyny klienta byla zachována tam, kde se pokyn dostává do rozporu s právním nebo stavovským předpisem. V projednávané věci také nelze přehlédnout, že povinné zastoupení v řízení o ústavní stížnosti ve smyslu § 30 odst. 1 zákona o Ústavním soudu není bezúčelné. Ústavní soud ve svém rozhodnutí ze dne 17. 2. 1998, sp. zn. II. ÚS 141/97, konstatoval, že *„(...) podání ústavní stížnosti (...) je prakticky nejdůležitější část řízení, neboť účast advokáta při podávání ústavních stížností má jednak vyloučit a omezit zbytečná podání a tím chránit naše občany před zbytečnými finančními náklady, jednak má již v podání vyhodnotit skutečnosti vedoucí k porušení ústavnosti, včetně označení, která základní práva a svobody občanů byly porušeny, to vše za dodržení zákonem předepsaných náležitostí.“* Nutno podotknout, že advokát odpovídá podle § 24 zákona o advokacii za újmu, kterou výkonem advokacie způsobil svému klientovi. I v kontextu této odpovědnosti je proto vyloučeno, aby se advokát řídil klientovými pokyny, které nebudou v souladu s právním nebo stavovským předpisem. Podání, které advokát v zastoupení klienta činí, musí být po formální a věcné stránce bezvadné tak, aby bylo způsobilým návrhem na zahájení konkrétního řízení nebo jiným návrhem ve věci. Způsob, jakým advokát pracuje s pokyny klienta a jak, popřípadě v jakém rozsahu, klientem poskytnuté skutkové informace promítne do konkrétního podání, je odrazem odborného (profesionálního) postupu advokáta jako osoby znalé práva. Jinými slovy, klient nemůže legitimně očekávat, že advokát rezignuje na odbornou úroveň výstupů své činnosti a bezvýhradně se podrobí jeho pokynům. Pokud žalobkyně ukončila smlouvu o zastoupení „jen“ proto, že advokátka nepojala do návrhu ústavní stížnosti celý text vytvořený žalobkyní, učinila tak výlučně ze své vůle a nikoli z důvodů, které by bylo možno přičítat advokátce.

12. Z uvedeného dále vyplývá, že žalobkyně sice realizovala své právo, pokud podle § 20 odst. 4 zákona o advokacii vypověděla smlouvu o zastoupení, tímto vlastním jednáním se však sama vystavila riziku, že si včas nezajistí zastoupení advokátem pro řízení o ústavní stížnosti. Žalobní námitky formulované žalobkyní s odkazem na § 20 odst. 4 zákona o advokacii a námitka, že ukončení smlouvy s advokátem by nemělo být klientovi na újmu [žalobní námitky ad iv) a v)] neobstojí, neboť k ukončení právního zastoupení přistoupila žalobkyně dobrovolně a při neexistenci zjevného vybočení z plnění povinností advokátem.
13. S ohledem na výše uvedené nemůže žalobkyně uspět ani s námitkou, že napadeným rozhodnutím došlo k zamezení jejího přístupu k Ústavnímu soudu [žalobní námitka ad vi)]. Okolnost, že Ústavní soud odmítl ústavní stížnost, kterou bez zastoupení advokátem podala, není důsledkem napadeného rozhodnutí, ale především důsledkem jednání samotné žalobkyně, která neuváženě ukončila smlouvu o zastoupení, ačkoli jí tato smlouva zajišťovala povinné zastoupení v řízení před Ústavním soudem.
14. Napadené rozhodnutí ob stojí i ve světle námitky, jejíž podstatou je tvrzení, že žalovaný nezjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti [žalobní námitka ad ii)]. V replice k vyjádření žalovaného žalobkyně doplnila, že žalovaný si měl k řádnému zjištění stavu věci vyžádat vyjádření advokátky, návrh ústavní stížnosti, který advokátka vypracovala, a podklad vytvořený žalobkyní k tomuto návrhu. Soud na tomto místě připomíná, že žalovaný v napadeném rozhodnutí vyložil, z jakých skutečností při jeho vydání vycházel. Žalovaný, který měl k dispozici mimo jiné kopii první strany záznamu sepsaného u advokátky a dopis žalobkyně ze dne 6. 10. 2016 adresovaný advokátce a označený jako žádost o ukončení smlouvy, *po skutkové stránce konstatoval, že žalobkyně připravila pro advokátku mnohastránkový podklad pro text ústavní stížnosti, přičemž trvala na jeho doslovném zapracování do ústavní stížnosti a zároveň si vymínila absolutní předchozí souhlas s definitivním textem ústavní stížnosti.* Právě v této souvislosti žalovaný zdůraznil, že povinnost advokáta dbát pokynů klienta neznamena, že advokát musí přejímat písemné projevy klienta do svých vypracovaných podání. Z výše uvedeného zároveň plyne, že žalovaný si opatřil pro napadené rozhodnutí dostatečný skutkový podklad, na jehož základě mohl citovaný závěr učinit. Povinností žalovaného přitom nebylo zkoumat, zda advokátka při poskytování konkrétních právních služeb účinným a vyčerpávajícím způsobem chrání a prosazuje práva a oprávněné zájmy žalobkyně. V tomto směru je nutno přisvědčit žalovanému, že případné důsledky spojené se zaviněným porušením povinností advokáta mohou být posouzeny pouze v disciplinárním řízení (§ 32 a násl. zákona o advokacii) nebo v řízení občanskoprávním (§ 79 a násl. o.s.ř.). Lze doplnit, že žalovaný by byl při rozhodování o žádosti ve smyslu § 18 odst. 2 zákona o advokacii vázán pouze pravomocným rozhodnutím ve věci kárné odpovědnosti advokáta nebo pravomocným rozhodnutím vydaným v občanskoprávním řízení ve věci odpovědnosti za škodu způsobenou porušením povinností při výkonu advokacie, v posuzovaném případě však žádné takové rozhodnutí vydáno nebylo.
15. Za nedůvodnou soud považuje i námitku, že napadené rozhodnutí bylo vydáno ještě týž den, kdy žalovaný obdržel žádost žalobkyně [žalobní námitka ad i)]. Tuto námitku žalobkyně podrobněji nerozvedla - neuvedla, proč má být tato skutečnost, která rozhodně neprokazuje liknavý přístup žalovaného, důvodem nezákonnosti napadeného rozhodnutí.

Napadené rozhodnutí netrpí vadou nepřezkoumatelnosti, neboť je srozumitelné a je opřeno o konkrétní důvody. Jeho odůvodnění obsahuje veškeré náležitosti vyžadované ustanovením § 68 odst. 3 správního řádu. Rychlost rozhodování žalovaného tedy kvalitu napadeného rozhodnutí nepoznamenala. Žalovanému lze naopak přisvědčit, že rychlým vyřízením žádosti poskytl žalobkyni časový prostor k nalezení smluvního advokáta. Takový postup je proto nutno hodnotit jako postup ve prospěch žalobkyně.

16. Soud ve shodě s názorem žalovaného uzavírá, že žalobkyně měla právní pomoc zajištěnou advokátkou, s níž uzavřela smlouvu o zastoupení, a proto nebyl naplněn druhý předpoklad pro kladné vyřízení její žádosti podle § 18 odst. 2 věta první zákona o advokacii spočívající v tom, že se žalobkyně nemohla domoci poskytnutí právních služeb podle zákona o advokacii.
17. Soud obiter dictum dodává, že aplikovaná právní úprava spojuje kladné vyřízení žádosti (návrhu) též s podmínkou, že žádost je podána včas. Žalobkyně podala žádost o určení advokáta k poštovní přepravě dne 8. 11. 2016, což byl předposlední den 20denní lhůty, kterou žalobkyni stanovil Ústavní soud k odstranění nedostatku povinného zastoupení ve výzvě ze dne 18. 10. 2016 (dále jen „výzva“). Výzva byla žalobkyni doručena 20. 10. 2016, lhůta pro splnění výzvy začala plynout dnem 21. 10. 2016 a uplynula dnem 9. 11. 2016 (§ 57 odst. 1 o.s.ř. za užití § 63 zákona o Ústavním soudu). Přestože se jedná o lhůtu pořádkovou (§ 55 o.s.ř.), objektivně tato lhůta uplynula dnem, kdy žalovaný obdržel žádost žalobkyně. Žádost žalobkyně tedy mj. nebyla ani včasná, a i tato okolnost mohla být dle zákona důvodem pro nevyhovění předmětné žádosti.
18. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl. Za splnění podmínek zakotvených v § 51 odst. 1 s.ř.s. tak učinil bez nařízení ústního jednání (žalobkyně ve stanovené lhůtě nevyjádřila svůj nesouhlas s takovým projednáním věci, žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil).
19. Výrok o nákladech řízení má oporu v § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobkyně nebyla ve věci úspěšná a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

Praha 4. října 2018

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu